

ОСОБЛИВОСТІ АУДИТУ РОЗРАХУНКІВ ОПЛАТИ ПРАЦІ В АГРАРНИХ ПІДПРИЄМСТВАХ

Дроб'язко В. В., гр. маг. ОіО 1-1
Науковий керівник – канд. екон. наук, доц. **І.І. Рагуліна**,
Державний біотехнологічний університет

Оплата праці в аграрних підприємствах є однією з найскладніших частин економічних явищ та найважливіших соціально-економічних аспектів, аудит якої є одним найбільш трудомістким.

Аудитор, який проводить перевірку по даному об'єкту обліку, повинен володіти не тільки методами обліку праці та заробітної плати, але й спеціальними знаннями, що стосуються сільського господарства. Необхідно чітко уявляти собі порядок тарифікації сільськогосподарських робіт і визначення норм виробітку або норм обслуговування тварин, послідовність виконання сільськогосподарських робіт, склад спеціалізованих форм первинної документації, бухгалтерської та статистичної звітності. В окремих випадках можуть знадобитися консультації агронома, зоотехніка, інженера.

Завданням аудиту розрахунків з оплати праці може бути перевірка: дотримання нормативно-правових актів щодо нарахування оплати праці; правильність нарахування заробітної плати, відповідність її обсягам та розцінкам за відрядною формою; правильність, повнота та своєчасність здійснення утримань з усіх видів оплати праці та категорій працівників за відповідний період; правильність, повнота та своєчасність здійснення відрахувань за всіма видами оплати праці за відповідний період; перевірка правильності нарахування виплат допомоги з тимчасової непрацездатності із врахуванням страхового стажу працівника; своєчасність перерахування внесків (єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування); своєчасність видачі заробітної плати працівникам та правильність розрахунків з депонентами; правильність відображення розрахунків з оплати праці у системі бухгалтерського обліку та фінансової звітності.

Особливо прискіпливо вивчають нарахування заробітної плати тимчасовим (сезонним) працівникам. Необхідно з'ясувати причину цих витрат й уточнити, чи не було випадків нарахування заробітної плати на основі підроблених документів або через підставних осіб.

Під час аудиту використовуються різні методи й методичні прийоми: перерахунок, перегляд, оцінка фактичної наявності, зіставлення, оцінка. Перевіряються розрахункові та платіжні відомості,

особові рахунки співробітників, а також первинні документи (табелі, наряди тощо), на основі яких здійснюються нарахування заробітної плати. Потрібно звернути увагу на правильність заповнення цих документів, відповідність їх заповнення чинному законодавству та нормативним документам. Після тестування аудитор розробляє програму перевірки, згідно з якою здійснюється детальне вивчення операцій.

Базою для проведення аудиту заробітної плати є такі документи: штатний розпис; трудові угоди, колективний договір при його наявності; накази, які регулюють нарахування заробітної плати; правила внутрішнього трудового розпорядку; положення, які регулюють систему преміювання на підприємстві.

Також для складання повноцінного аудиторського висновку необхідно вивчити первинні документи, облікові реєстри по нарахуванню заробітної плати та утримань з неї, бухгалтерську звітність і форми податкової звітності для перевірки стану розрахунків ПДФО, ВЗ та ЄСВ.

Типові помилки і порушення, які виявляються аудитором при аудиті оплати праці на сільськогосподарських підприємствах: неналежне ведення обліку (неправильна кореспонденція рахунків, розбіжності між даними аналітичного і синтетичного обліку і т.п.); відсутність обов'язкових системних документів, пов'язаних з оплатою праці; невідповідність форми і змісту системних документів встановленим вимогам; недотримання умов праці, передбачених трудовим кодексом України; неправильне обчислення середнього заробітку, а також належних працівникам компенсацій.

За результатами проведеної аудиторської перевірки виявляють якість інформації, яка може бути використана для аналізу системи оплати праці на сільськогосподарських підприємствах, розвитку соціальної інфраструктури в організації та відтворення робочої сили.

Отже, проведення аудиту оплати праці дає можливість виявити помилки та уникнути їх в майбутньому. Застосування на підприємстві заходів, розроблених при проведенні аудиторської перевірки дає можливість вести якісний, вірний та своєчасний облік оплати праці.

Головним направленням підвищення якості аудиту є розробка внутрішньогосподарської методики аудиту, робочої документації, оформлення у вигляді внутрішньогосподарських стандартів. Загалом, раціональна організація аудиту оплати праці в аграрних підприємствах допомагає підвищити продуктивність праці робітників суб'єкта господарювання та оптимізувати його фінансовий стан.